

Het realiseren van het absolute is nog geen verlichting

Vooraf wil ik verduidelijken waarom ik me bij voorkeur in de ik-vorm uitdruk.

Zo breng ik mijzelf voortdurend in herinnering het relatieve van de visie die ik belicht en dat ik er verantwoordelijkheid voor wil nemen.

Wellicht is je de uitspraak bekend: 'Het realiseren van het absolute is nog geen verlichting'.

Hierop wil ik een reflectie geven.

Realiseren kan betekenen 'verwerklijken' maar ook 'beseffen'. Er kan zich een moment, een korte of langere periode voordoen waarin de ik-structuur, datgene waarmee ik me als ik identificeer, wegvalt of samenvalt met (de evolutionaire gedaante van) de absolute werkelijkheid. Er is geen beleving van afgescheidenheid, maar van *flow*. Het kan vergezeld gaan van vernieuwende inzichten. Dat zijn momenten waarin alles als volkomen en vreugdevol wordt ervaren te midden van alle beroering die het leven eigen is.

Dit is echter geen garantie dat de ik-structuur volledig wordt doorzien of is opgelost. Het leven van alledag toont mij wat werkelijk is. Hoe het door mij wordt beleefd is afhankelijk van de mate waarin ik ervoor open sta, innerlijk samentrek, verhard, meebeweeg, me eraan toevertrouw of weerstand biedt en verbittering of dankbaarheid ervaar. Mijn reactie is een weerklink, een echo van de wijze waarop ik in verbinding sta met de gegeven werkelijkheid. Dit is al dan niet bewust of verdrongen. De weerklink kan ik echter niet manipuleren, zeker niet door te proberen deze toe te dekken met de herinnering aan de werkelijkheid van een vervlogen moment, een ideaal.

De herinnering aan een vervlogen moment van samenvallen kan als ik er naar grijp als iets wat mij toebehoort of bepaalt, tot een valkuil worden. Het wordt daarmee een concept dat los komt te staan van het beleefde moment en vormt zo een afscheiding rondom het brandpunt van mijn zijn. De essentie van de herinnering (te onderscheiden van de sensatie van nieuwigheid) kan echter ook als een besef van een mogelijke beleving van de werkelijkheid als oriëntatie dienen, als peillood. Niet in moralistische zin, maar puur als een liefdevolle uitnodiging tot zijn wie/wat ik ben. Ik noem het liefdevol, omdat het me op weg helpt in de onvoorwaardelijke aanvaarding van het naakte bestaan. Bij tijden kan het liefdevolle in beleving echter een flinterdun besef zijn, omdat het voor de persoonlijkheid zowel mentaal als fysiek een pijnlijk proces kan betekenen.

In een interview heeft Katherine Hepburn eens gezegd 'oud worden is niet voor watjes'. Die uitspraak kan ik aanvullen met 'en verlichting evenmin'.

In het realiseren van het absolute klinkt de uitnodiging door om verre van kleingeestigheid of exclusief egocentrisme liefdevol zorg te dragen voor dit-mens-zijn met al zijn eigenaardigheden.

Tot slot enkele woorden van Rumi:

Ik behoor tot de geliefden, zag de twee werelden als één en op dit ene beroep ik me en weet

*Eerste, laatste, buiten, binnen - enkel dit
Adem ademend menselijk wezen.*